

Eesti Kohtunike Ühing

Hr Urmas Reinsalu
justiitsminister
Justiitsministeerium
info@just.ee

Teie 16.11.2018 nr 8-1/6907

Meie 20.11.2018

Arvamus kohtute seaduse ja kriminaalmenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu kohta

Justiitsministeerium on 16.11.2018 saatnud Eesti Kohtunike Ühingule (EKOÜ) kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks kohtute seaduse ja kriminaalmenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu (edaspidi *eelnõu*). Kõige olulisemate muudatustena kavandatakse eelnõuga võimaldada kohtunike valveaja lisatasustamine ning siduda kohtujuristi palk lahti esimese astme kohtuniku palgast. Eelnõu seletuskirja kohaselt jääb samas ära varem kavandatud asenduskohtuniku instituudi kehtestamine. Kaaskirja kohaselt oodatakse EKOÜ-lt arvamust hiljemalt 20.11.2018.

EKOÜ juhatusel ei ole olnud võimalik sedavõrd lühikese tähtaja jooksul ühingu liikmetega piisavalt konsulteerida ning põhjalikku seisukohta ette valmistada. EKOÜ-le jääb seejuures arusaamatuks, mis tingib sedavõrd suure kiirustamise eelnõu menetlemisel, kui eelnõuga kavandatavad muudatused jõustuksid seletuskirjas märgitu kohaselt alles 01.01.2020.

EKOÜ juhatus peab hetkel võimalikuks märkida eelnõus pakutud lahenduste kohta järgmist:

1. Kohtunikele lisatasu maksmine valveaja eest on kohtunikukonna jaoks oluline ning EKOÜ seda üldiselt pooldab. Samas ei ole EKOÜ hetkel jõudnud kujundada seisukohta eelnõus välja pakutud konkreetsete lahenduste osas.

EKOÜ on esitanud 23.01.2018 Justiitsministrile arvamuse kohtute seaduse muutmise seaduse väljatöötamiskavatsuse kohta. Nimetatud arvamus leiab EKOÜ kohtunike valveaja tasustamist puudutavas osas mh, et eraldi peaks olema tasustatud täiendavate kiireloomuliste ülesannete täitmine väljaspool kohtu tavapärast tööaega (kohtute seaduse (KS) § 6 lg 2) ning valmisolek sellise töö tegemiseks. KS § 6 lg-s 1 sätestatu, et kohtunik korraldab oma tööaja iseseisvalt, ei peaks EKOÜ arvates tähendama, et kohtuniku tavapärase tööaeg võiks kokkuvõttes kujuneda ülemäära suureks võrreldes 40-tunnise töönädalaga (töölepingu seadus § 43 lg 1; avaliku teenistuse seadus § 35 lg 2). EKOÜ jääb hetkel viidatud arvamus esitatud seisukohtade juurde.

2. Kohtujuristi palga täielikku lahti sidumist esimese astme kohtuniku palgast EKOÜ ei toeta.

Tegu on kohtusüsteemile tervikuna väga olulise seadusemuudatusega. EKOÜ mõnab, et võib-olla tuleb tulevikus kaaluda kohtujuristide palga regulatsiooni

paindlikumaks muutmist, kuid see kindlasti ei õigusta olemasoleva regulatsiooni täielikku tühistamist.

Eelnõu seletuskirjas toodud põhjendused muudatuse vajaduse kohta ei ole sugugi veenvad. Eelnõu seletuskirjas märgitud eesmärk võimaldada kohtusüsteemile antavat lisaraha suunata kohtusüsteemis töötavatele teistele ametnikele, kelle palk on jäänud oluliselt maha tööturul sama väärtusega töö eest makstavast palgast ning takistab kohtusüsteemi toimimist tervikuna ja piirab selle arengut, ei saa õigustada lõppkokkuvõttes kohtujuristide kui kõrgelt kvalifitseeritud ametnike palga vähenemist. Ühing tunnistab madalapalgaliste kohtuametnike töötasude tõstmise vajadust kiiremas korras, kuid ei pea õigeks, et vajalik raha leitaks kohtujuristide instituudi kvaliteedi ja arengu arvelt.

Kohtunike käimasoleva mastaapse põlvkonnavahtetuse ja riigi üldise kiire palgataseme tõusu tingimustes on kohtujuristide palga konkurentsivõime vähenemisel kohtusüsteemi jaoks ilmselt väga pikaajalised negatiivsed tagajärjed. Eelnõus välja toodud valikute ees seismine annab EKoÜ hinnangul selget tunnistust kohtute praegusest ebapiisavast rahastamisest. Juhul kui kohtujuristide palgaregulatsiooni säilitamine takistab kohtusüsteemis töötavate teiste ametnike tasu konkurentsivõimeliseks muutmist, tuleb Vabariigi Valitsusel 2020. a riigieelarve koostamisel tõsiselt kaaluda kohtusüsteemile suuremate rahaliste vahendite eraldamist. Õigusemõistmise kohane toimimine on kokkuvõttes kogu riigi huvides.

EKoÜ on valmis esitama eelnõu kohta ka põhjalikuma arvamuse, kuid palub sellisel juhul Justiitsministeeriumilt vastamiseks lisaaega vähemalt kuni 05.12.2018. Täiendava vastuse koostamise vajadusest palume Justiitsministeeriumil teatada hiljemalt 22.11.2018.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Indrek Parrest
esimees